Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 52 Kraków, wtorek 4 marca 1924 roku Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Naczelny redaktor: **Konstanty Srokowski**

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 4 Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 5,500.000 Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 6,000.000 Mkp. Zagranicą miesięcznie 12.000.000 Mkp.

Cena numeru 250.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe złp. 0·10. — Nadesłane złp. 0·30. Po kronice złp. 0·35. — Na pierwszej stronie, w tekście i m ędzy giełdami złp. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty. — **1 złoty polski = 1,800.000 Mkp.**

Frank waloryzacyjny na 4-go marca wynosi 1,800.000 Mkp.

Wybory włoskie

Kraków, 3 marca.

Narzucona przez Mussoliniego ordynacja wyborcza oddaje dwie trzecie wszystkich mandatów (236) tej liście, która w całem państwie skupi na sobie względną większość oddanych głosów, jedną zaś trzecią mandatów przeznacza do proporcjonalnego podziału między inne listy.

Dnia 26 lutego upłynął termin zamknięcia list. „Wielką narodową listę“ mającą zdobyć dwie trzecie mandatów ułożył z rozkazu Mussoliniego i pod jego osobistym dozorem osobny komitet pięciu, stąd „pentarchis“ nazwany. Kłopotu o kandydatów faszyści nie mieli, ponieważ chęć wejścia na Monte Citorio w charakterze członka większości parlamentarnej zgłosiło 6.000 różnych mężów italskich.

Wygotowaną przez „pentarchów“ listę zrewidował jeszcze i ostatecznie zatwierdził sam Mussolini. Jest faktem charakterystycznym, że ustalając tę listę dyktator włoski przyjął na nią razem 63 kandydatów nie będących faszystami, lecz należących do innych partyj.

W ten sposób na liście faszystowskiej znalazło się 23 liberałów prawicowych, 17 liberalnych demokratów, 13 socjalistów, 8 katolików i 2 bezpartyjnych. Wszyscy oni są najwybitniejszymi i najwpływowszymi członkami swoich stronnictw, nadto posiadają udowodnione już wysokie osobiste kwalifikacje jako mężowie stanu, ekonomiści, socjologowie itp.

Przez zastosowanie tej nowej w dotychczasowem życiu partyjnem metody Mussolini osiągnął dwa rezultaty: po pierwsze wzmocnił swoją przyszłą większość parlamentarną szeregiem wypróbowanych sił fachowych, powtóre zaspokoiwszy najpilniejsze i najbardziej uzasadnione ambicje polityczne szeregu innych partyj osłabił lub zgoła zneutralizował ich rozmach opozycyjny.

To też w obozie opozycji, skazanej przez ordynację wyborczą na zadowolenie się jedną trzecią mandatów panuje rozterka i brak jasnych linij wytycznych, co otwiera faszystom perspektywę zdobycia dalszych mandatów poza wielką listą także kosztem list mniejszości.

Socjaliści rozbici na pięć zwalczających się wzajemnie frakcyj do tej pory nie rozstrzygnęli jeszcze kwestji, czy wogóle brać udział w wyborach. Próby porozumienia i stworzenia przynajmniej dla wyborów tylko jednolitego frontu socjalistycznego pozostały bez rezultatu.

Silna do niedawna partja katolicko-ludowa (Partito popolare) rozbita beznadziejnie. Najenergiczniejszych agitatorów straciła na rzecz faszystów. Programu wyborczego do tej pory skonstruować nie mogła.

Mieszczańska opozycja przeciw faszyzmowi grupuje się dokoła demokratów typu giolittańskiego. Prowadzona przez byłego premiera Bonomiego, występuje tylko w dziewięciu okręgach wyborczych i o więcej jak kilkunastu mandatach marzyć nie może.

Tak więc sytuacja wyborcza we Włoszech przedstawia się jasno. Dwie trzecie mandatów otrzyma „wielka lista“ Mussoliniego, którą już teraz uważać można za zwycięską. W obrębie zaś pozostałej jednej trzeciej mandatów zmieszczą się wszystkie partje opozycyjne. Pozostanie nadto znaczna „rezerwa“ dla faszystów, którzy z polecenia Mussoliniego, nie zadowalniając się wielką listą ogólno-państwową, stawiają nadto we wszystkich okręgach swoje listy małe czyli okręgowe.

Idem.

Djarjusz z dnia 3-go marca

— W sobotę w godzinach wieczornych zapadł w krakowskim sądzie okręgowym wyrok w procesie przeciwko komunistom, zasadzający oskarżonych: Sierankiewicza na 10 lat, Knapową na 4 lata, Grzybowskiego na 3 lata, Strzeleckiego na 2 lata.

— Dziś wraca z Warszawy do Helsingforsu poseł polski p. Tytus Filipowicz, który od konferencji Bałtyckiej bawił w Warszawie.

— W sobotę rozpoczęła wybrana ad hoc podkomisja Sejmowa badanie aktów afery żyrardowskiej. Prócz posłów Pączka i Ramockiego wszedł do podkomisji delegat generalnej prokuratury państwa.

— Zapowiedziana przez premiera Grabskiego asystencja wojskowa przy ściąganiu podatków będzie miała miejsce w wypadkach, gdzie organy skarbowe spotkają się z masowym oporem płatników podatkowych, lub gdzie będzie obawa takiego oporu.

TELEGRAMY

z 3 marca 1924

Macdonald i Poincaré

Paryż. Wczoraj ogłoszono równocześnie w Londynie i w Paryżu teksty listów, które ponownie wymienili między sobą Macdonald i Poincare. Premier wielkobrytyjski zapewnia w swym drugim liście z dnia 23 lutego, że rząd angielski pragnie usunąć wszystkie trudności, stojące na przeszkodzie ponownemu zacieśnieniu angielsko - francuskiej ententy. Poincare w odpowiedzi z dnia 26 lutego stwierdza, że Francja jest gotowa pójść do najdalszych granic ustępliwości, aby stosunki z Anglją zacieśnić.

Lloyd George o taktyce liberałów

Londyn. W wygłoszonej onegdaj w Darlington mowie oświadczył Lloyd George, że partja liberalna czuwa pilnie nad rozwojem wypadków, gotowa poprzeć każdego, kto uprawia politykę wolności i postępu. Nie to bowiem jest ważnem, kto stoi u steru, ale to, dokąd i ku czemu steruje. Zadaniem partji liberalnej jest współdziałać w każdej polityce oświeconej i postępowej.

Oszczędności budżetowe Anglji

Londyn. Budżet wojskowy W. Brytanji, który na rok 1923—24 wynosił 52 mil. f., został w nowo przedłożonym budżecie na rok 1924—25 zredukowany do 45 miljonów funtów. Wydatki na armję angielską, która jeszcze w r. 1921—22 wynosiły 95 mil. funtów zostały zatem w ciągu trzech lat zmniejszone więcej niż o połowę. Sprawozdawca budżetowy zapowiedział nadto, że takie wydatki na flotę wojenną zostaną zredukowane o 2 i pół miljona funtów.

List z Londynu

Teatr i Opera. — Rewje i kinoteatry. — Literatura i sztuka.

Od roku teatr Londynu cierpi na brak wybitnego utworu scenicznego. Łata się repertuar paru komedjami Szekspira i nowo inscenizowanemi, zawsze chętnie widywanemi, lecz całkiem przeciętnemi sztukami Barrie'go i Hope'a. Największy sukces zdobył dramat „Hassan“ mieszanina „Tysiąca i jednej nocy“ z nieprzetrawioną orjentalistyką, dzięki przydługiej scenie tortur drażniąca naskórek zahartowanej przez wojnę publiki — oraz farsa: „Następnę pokolenie“, nawiązująca do najlepszych tradycyj „Ciotki Karolka“.

Publiczność o wymaganiach literackich interesuje się dramatem: „Outward Bound“ przedstawiającym podróż dusz w zaświaty. Najgorszym grzesznikiem na okręcie, wiozącym tak niezwykłych pasażerów jest Niemiec zanglikanizowany, który niemal do wrót wieczności umie przed współtowarzyszami podróży ukryć swe... kompromitujące pochodzenie. Kto jednak przenosi towarzystwo żyjących nad pobyt wśród duchów (i w dodatku tak zacofanych, że nie wiedzą iż w Anglji dokonała się już dawno w stosunku do Niemiec zmiana nastrojów wojennych), ten ogląda sobie raczej Wilde'a: „The importance of being Earnest“, w dość miernej inscenizacji i obsadzie. Wznowienie sztuki „Księcia Paradoksa“ wywołało w reakcyjnej prasie żywe oburzenie, bo więzień z Reading zyskał już może wybaczenie niebios, ale przenigdy angielskiej pruderji.

Wielką atrakcją repertuaru będą nowe sztuki Galsworthy'ego, Schawa i Barrie'go, ale te ukażą się dopiero w pełnym sezonie, wraz z cyklem historycznych dramatów Szekspira. Wielkiem wydarzeniem sezonu będzie występ gościnny Opery wiedeńskiej. Angielskie Towarzystwo operowe, ze względów szowinistycznych starało się wszelkiemi siłami udaremnić te występy, ale poważna krytyka zdławiła te zabiegi. Owóż ci rzecznicy ochrony celnej dla importu artystycznego, wystawili niedawno operę „Alcesta“, angielskiego kompozytora Rutlanda Burtona. Ten konglomerat motywów greckich, oraz Schreckera i Wagnera został odegrany tak nędznie, że jeden z londyńskich krytyków napisał, iż podobne wystawienie jest „niegodne teatru stołecznego“.

Uzupełnieniem, względnie namiastkiem teatru są rewje i kina. Tekst tych rewij wystarcza z biedą nowicjuszom, chcącym się zabawić w stolicy, pozostaje jednak daleko poza dawnemi przedstawieniami Metropol. Dobre filmy obce znajdują uznanie u elity kinowej, muszą jednak rychło wędrować z centrum Londynu na przedmieścia i na prowincję, gdyż wielkie teatry świetlne, jak „Tivoli“ i „Pavillion“ muszą wystawiać sztuki szarpiące nerwy, o grubych efektach realistycznych. Gdy niedawno w „Tivoli“ uplastyczniano na filmie sceny z rewolucji francuskiej, „Scaramouche“, za sceną rozlegały się prawdziwe strzały, a biedna ludność francuska z robotniczej dzielnicy Londynu musiała za 6 pensów od godziny 5 przez cały wieczór wydawać rozpaczliwe krzyki, dla wytworzenia pożądanej atmosfery grozy. By prześcignąć „Tivoli“, „Pawillion“ wymyślił jeszcze większą atrakcję. Ukazując walki amerykańskich kolonistów z czerwonoskórcami, zaangażował całkiem „autentycznych“ czerwonoskórych i uwiecznił ich na filmie, wpierw urządziwszy sobie nielada reklamę przez obwożenie ich po Londynie w wojennych pióropuszach etc. A przed każdem przedstawieniem reżyser uroczyście ich wprowadzał na scenę i prezentował P. T. publice zapewniając, że w stosunku do tych żywych prawzorów filmu, nie zajmuje on stanowiska przełożonego, lecz uważa ich za swych równych i kochanych braci.

W dziedzinie muzyki i sztuk plastycznych, to

Rada Ligi narodów

Genewa. Według programu 28 sesja Rady Ligi narodów rozpocznie się tutaj dnia 10 b. m. pod przewodnictwem delegata Urugwaju p. Guaniego. Na porządku dziennym szereg spraw bezpośrednio dotyczących Polski. Więc sprawa Kłajpedy, nad którą obraduje właśnie specjalny komitet przez Radę Ligi delegowany, sprawa ustalenia granicy czesko-polskiej na obszarze Jaworzyny, ewentualnie także rezultaty odbywających się obecnie rokowań polsko-niemieckich, wreszcie sprawa placu wyładunkowego dla amunicji polskiej w Gdańsku. Pozatem Rada Ligi mianuje nową komisję rządzącą dla obszaru Saary, załatwi sprawę pożyczki węgierskiej i rozstrzygnie szereg kwestyj ogólnych (akcja rozbrojeniowa, sprawozdanie wydziału hygieny i gospodarstwa międzynarodowego) i jurydycznych.

Finanse Niemiec

Berlin. W komisji budżetowej parlamentu oświadczył przedstawiciel ministerstwa skarbu, że wydatki państwa w zwyczajnym budżecie wynoszą na rok bieżący 5 miliardów marek złotych, wydatki nadzwyczajne 130 miljonów marek zł. wreszcie kwota wykonania Traktatu Wersalskiego 650 mil. mar. zł. Sprawozdawca dodał, że źródła kredytowe Niemiec są wyczerpane.

Postępy demokratyzacji w Rosji

Moskwa. Przewodniczący Rady komisarzy ludowych, Rykow, przed wyjazdem na urlop, oświadczył, że jednem z najpilniejszych zadań rządu sowieckiego będzie pozyskać na odpowiedzialne stanowiska jak najwięcej ludzi fachowych, stojących dotąd poza administracją państwową, o ile tylko zgodzi się popierać rząd w jego dążeniach do gospodarczej i produkcyjnej odbudowy Rosji. Wogóle Rykow oświadczył, że zamierza nadać polityce Sownarkomu kurs demokratyczny.

Pięciolecie „Kominternu"

Moskwa. Dnia 10 marca Trzecia Międzynarodówka obchodzi pięciolecie swego istnienia. Z tego powodu Komintern wydał manifest do wszystkich „towarzyszy, proletarjuszów i niewolników kolonjalnych", w którym bardzo ostro atakuje Drugą Międzynarodówkę i wzywa cały proletarjat do zaciągania się pod sztandar trzeciej. Prezes „Kominternu" Zinowiew rozpoczął w Prawdzie szereg artykułów, omawiających pięcioletnią historję Trzeciej Międzynarodówki.

Olbrzymia sprzedaż floty

Waszyngton. Zarząd marynarki Stanów Zjednoczonych zamierza w dniu 14 bm. ogłosić licytację całej swojej floty handlowej obejmującej 1535 statków, z czego 423 w służbie. Między wystawionymi na licytację statkami znajduje się także największy istniejący obecnie statek pasażerski „Lewiatan" czyli skonfiskowany Niemcom „Vaterland".

Nowy przedstawiciel Anglji w Lidze narodów

Angielski socjalizm, reprezentowany przez partję pracy przebył podczas wojny tę samą ewolucję, co i socjalizm na kontynencie. Wówczas gdy jedni, jak Henderson, stanęli bez namysłu po stronie partji rządzących, i brali udział w organizowaniu wojny w imię hasła „pokoju wewnętrznego", inni, jak Keir Hardie, obecny premjer Macdonald trwali przy międzynarodowym i pacyfistycznym programie ściągając na siebie chwilowo oburzenie, a nawet bojkot ze strony otoczenia.

Do tych nielicznych nie tylko Anglji, ale i w całej Europie marzycieli, jeżeli nie przestępców za jakich ich w pierwszych latach upojenia wojennego uważano, wyciągnął dłoń lord Parmoor, członek gabinetu Macdonalda, mianowany obecnie przedstawicielem Anglji w Lidze Narodów na miejsce lorda Cecila.

Lord wysłany przez partję konserwatywną do Izby wyższej, sędzia, członek Priory Council Jego królewskiej Mości (najwyższy sąd) wierny syn kościoła anglikańskiego, piastujący najwyższą godność kościelną Kanclerza generalnego wikarego arcybiskupa z Jorku stanął bez wahania po stronie idealistów rewolucyjnych. Bronił tych, którzy nie chcieli pójść do służby wojskowej, ułatwiał wymianę lżej jeńcom wojennym, wraz z kwakrami „couscientions objecters" jedną nogą pozostającymi w więzieniach, bez wytchnienia pracował.

Jeszcze pokój nie został podpisany, zaledwie ogłoszono zawieszenie broni, a już lord Parmoor z całą energją wystąpił do walki z duchem zemsty, który unosił się wtedy nad zwycięzcami. Granice jeszcze były zamknięte, a lord Parmoor sprowadza do Londynu pierwszy raz po wojnie Niemców i Austrjaków, aby roztoczyli tu obraz nędzy i głodu, jakie w ich krajach wszechwładnie panowały. Kongres dla walki z głodem „Fight the famine" odbył się pod przewodnictwem lorda Parmoora, jemu też w dużej mierze przypisać trzeba zasługi uzyskania pożyczki dla Austrji. Lord Parmoor odwiedza Wiedeń i Niemcy, służąc niezłomnie idei pojednania ludów.

Stoczyć musi lord Parmoor ostrą walkę z przeciwnikami, ale jego nie budzący żadnej wątpliwości patrjotyzm, jego stanowisko społeczne, jego doświadczenie dyplomatyczne — lord Parmoor był członkiem komisji trzech w Izbie wyższej dla spraw polityki zagranicznej — jego głęboka logika prawnicza i wreszcie idealizm sprawiły, że wrogowie jego tak długo go atakowali, aż stali się jego zwolennikami.

I oto lord Parmoor — dziś już starzec 70-letni — dożył chwili, że zwalczane żarliwie ideje jego zwyciężyły, a mała gromada idealistów, do których on się przyłączył, stała się partją rządzącą.

W pierwszym rzędzie partji Pracy zasiada konserwatywny mąż stanu Parmoor, jako lord prezydent Priory Council i jako reprezentant Anglji w Radzie Ligi narodów.

Uwagi w sprawie podatku dochodowego

Od Dra M. otrzymujemy następujące ciekawe uwagi:

Ustawą z dnia 10 stycznia 1924, Nr. 13, poz. 110, Dz. ust. ogłoszoną na mocy art. 44 Konstytucji, wprowadzone zostały zmiany do ustawy o państwowym podatku dochodowym z tem, że poczynając od 1 stycznia 1924 obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej ustawa o podatku dochodowym w brzmieniu dotychczasowym (rozp. Min. Skarbu z dnia 14 lipca 1923 Nr. 77 Dz. ust.) ze zmianami podanymi w cytowanej wyżej ustawie.

Otóż art. 5 cyt. ust. wprowadza na rok 1924 specjalny dodatek do podatku dochodowego w wysokości 20% tegoż podatku, obliczonego według skali dotychczas obowiązującej względnie odnośnie do uposażeń służbowych według nowej skali ustanowionej w art. 11 cyt. ust., począwszy od 4 stopnia tej skali.

Dodatek ten do podatku dochodowego, aczkolwiek co do swego przeznaczenia „imiennie" w art. 5 cyt. ust. nie oznaczony, jest przeznaczony niewątpliwie na rzecz związków komunalnych, a resztą w tym kierunku wszelkie wątpliwości są z góry usunięte wobec brzmienia art. 8 (ostatni ustęp) i art. 9, które wyraźnie kilkakrotnie wspominają o **dodatkach komunalnych** łącznie z postanowieniem o obowiązku zapłacenia tychże równocześnie z państwowym podatkiem dochodowym czy też przy sposobności przepisów o skutkach na wypadek nieuiszczenia w terminie płatności podatku wraz z **dodatkami komunalnymi**.

Otóż wprowadzenie tego dodatku „komunalnego" sprzeciwia się wyraźnemu przepisowi art. 23 ustęp ostatni rozp. Min. Skarbu z dnia 14 lipca 1923 Nr. 77. Dz. ust., który postanawia, że „Do stawek państwowego podatku dochodowego nie mogą być ustanowione dodatki na rzecz związków komunalnych" a ustawa z dnia 10 stycznia 1924 Nr. 13, Dz. ust. nie tylko, że tego postanowienia art. 23 nie uchyliła, ale w art. 17 wyraźnie art. 23 utrzymała w mocy.

Skoro w tym stanie rzeczy „dodatek" w mowie będący, nowo wprowadzony na rok 1924 jest dodatkiem na cele związków komunalnych, skoro wobec afirmatywnego brzmienia art. 17 ust. z 10 stycznia 1924 nie można nawet zastosować zasady „lex posterior derogat priori" przeto przepis art. 5 co tylko przytoczonej ustawy sprzeciwia się, zdaniem mojem, wyraźnemu dotychczas obowiązującemu zakazowi ustanawiania dodatków komunalnych do państwowego podatku dochodowego, jest nieważnym i żadnych praw ani obowiązków rodzić nie może.

mimo usiłowań Młodej Anglji w kierunku stworzenia sztuki narodowej, należy jednak zgodnie z prawdą wyznać, że pod tym względem dumny Albion nie może się poszczycić zwycięstwem. Życie artystyczne Anglji jest w tych dziedzinach mocno zadłużone u kontynentu. Kompozycje angielskie są najczęściej mniej lub więcej udałemi warjacjami na temat mistrzów europejskich. Taksamo malarstwo szuka podniety u wielkich przedstawicieli tej sztuki we Francji i Szwecji. A angielski przemysł artystyczny mimo kilku bardzo zdolnych pionierów-teoretyków, nie może pod względem techniki sprostać fabrykom i artystycznym pracownIom kontynentu, mającym za sobą wielowiekowe doświadczenie.

W literaturze współczesnej na czoło wysunęła się trójca: Bernard Shaw, John Galsworthy i Joseph Conrad (Korzeniowski). Wszyscy trzej wciąż jeszcze przeżywają pesymizm powojenny, wywierający się u Shawa i Galsworthy'go bolesnem rozczarowaniem, że pożar wojny zamiast oczyścić metal najszlachetniejszy, strawił go doszczętnie, na gruzach starego świata pozostawiwszy — żużle. W wielkim dramacie Shawa: „Nawrót do Metuzalema" charakterystyczną jest scena, w której dwaj politycy pod maskami Asquitha i Lloyda George'a starają się wydrzeć dwom uczonym wielką tajemnicę, mającą umoralnić ludzkość, celem zużytkowania jej na korzyść swych partyj politycznych.

Taksamo Galsworthy w zbiorze nowel: „Captures" wykazuje na losach trzech dodatnich typów z różnych warstw społecznych, cały bezmiar tragizmu spowodowanego przez wojnę, która zniszczywszy silnych i czystych, nie dała spodziewanego ekwiwalentu, gdyż owa przesadnie gloryfikowana fala odrodzeńcza, nie doszła nawet do poziomu przeciętnego.

Conrad natomiast wyzwolił się z pod zmory rozczarowania powojennego, uciekając od teraźniejszości w dobę rewolucji francuskiej, by w losach bohaterskiego żeglarza odnaleźć prosty, nieskomplikowany typ człowieka z owej „zacofanej" epoki, kiedy ludzkość nie znała jeszcze ani gazów trujących, ani innych „zdobyczy" naszej doby. — Tym znakomicie zresztą uchwyconym okazem z czasów tak bardzo dla nas odległych, Conrad zdobył olbrzymie powodzenie, gdyż także czytelnik angielski, jak każdy inny, pragnie bodaj przy lekturze powieściowej zapomnieć o całej tej mało przyjemnej rzeczywistości z jej nieodłączną towarzyszką: Kumą Troską.

KRONIKA

Kraków, 3 marca

POSIEDZENIE II-ej i III-ej SEKCJI RADY MIASTA. W dniu 29 lutego br. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta posiedzenie połączonych Sekcji II i III Rady miasta, na którem załatwiono sprawę spłaty pożyczki zaciągniętej w Centralnym Banku Czeskich Kas Oszczędności, obligacji Gminy miasta Krakowa z roku 1909, oraz ustalono opłaty od szyldów, gablotek i portali w frankach złotych.

TRZYDZIESTOLETNI JUBILEUSZ PRACY LITERACKIEJ KONSTANTEGO KRUMŁOWSKIEGO. — W teatrze „Operetka" odbyła się w sobotę uroczystość jubileuszu trzydziestoletniej pracy literackiej Konstantego Krumłowskiego przy wypełnionej po brzegi widowni. Po drugim akcie „Królowej Przedmieścia" publiczność zgotowała jubilatowi gorącą owację. Na scenie zjawił się jubilat, do którego przemówił dyr. Szczepański, podkreślając znaczenie jego pracy literackiej i wręczył mu oryginalnie udekorowany kosz. Po kilku następnych przemówieniach i wręczeniu dalszych darów odczytano szereg depesz gratulacyjnych i pism. Szczególną uwagę zwracała grupa delegatów Bronowic w barwnych strojach krakowskich z olbrzymim wieńcem. Po trzecim akcie, przy niemilknących oklaskach, wręczono jubilatowi jego portret. Uroczystość zakończyło przyjęcie jubilata w gmachu „Operetki" dla delegacyj i zespołu artystów, podczas którego wygłoszono szereg mów.

NAKAZ CZYSZCZENIA CHODNIKÓW. Celem umożliwienia szybkiego odpływu wód przy obecnych roztopach, Magistrat przypomina obowiązek dokładnego oczyszczania ścieków ze śniegu, lodu i błota. Wykonanie tych czynności dopilnują organa kontrolne. Winni zaniedbania narażą się na dotkliwe kary.

SUBWENCJA MIĘDZYNARODOWEJ UNJI ASTRONOMICZNEJ. Prof. T. Banachiewicz, dyrektor Obserwatorjum krakowskiego, otrzymał dalszą subwencję z międzynarodowej Unji Astronomicznej na druk wydawnictwa naukowego, dotyczącego gwiazd o zmiennym blasku.

Z LIGI POMOCY PRZEMYSŁOWEJ. Zarząd Filji Ligi Pomocy Przemysłowej komunikuje nam, iż w dniach od 7-go do 12 maja zostaje otwartą pierwsza swego rodzaju wszechpolska wystawa przemysłu ceramicznego. Mający reprezentować swe wyroby, zechcą więc nadsyłać już odpowiednie zgłoszenia. Nadesłane wyroby po zakwalifikowaniu przez odpowiednią komisję, wystawione będą na wystawie Ligi mieszczącej się przy ul. Straszewskiego Nr. 28.

CENTRALNY ZWIĄZEK STENOGRAFÓW rozpoczyna w sobotę dnia 8 bm. powszechne kursa stenograficzne, które potrwają cztery miesiące. Uczestnicy zdobędą za ten czas wiadomości podstawowe tak teorytyczne jak również praktyczne z dziedziny stenografiji polskiej. Lokal Związku mieści się przy ulicy Florjańskiej 39 II. p.

POSIEDZENIE KOMISJI GOSPODNIO-SZYNKARSKIEJ. Dziś o godz. 5 popołudniu odbędzie się posiedzenie komisji gospodnio-szynkarskiej, na którem załatwione mają być podania o zezwolenie na otwarcie nowych szynków i restauracyj.

WYDATKI WŁAŚCICIELI DOMÓW. Tytułem wydatków administracyjnych, właściciel realności nie może żądać więcej jak 40% w domach skanalizowanych, a 60% w domach nieskanalizowanych od czynszu w sposób powyższy obliczonego, o ile nie przedłoży lokatorowi do wglądu należytego, dowodami udokumentowanego zestawienia wydatków, oraz procentowego rozdziału tych wydatków między lokatorów stosownie do wysokości czynszów zasadniczych z dnia 1 stycznia 1921, które to czynsze mają być w zestawieniu uwidocznione.

Właściciele realności, mieszkający w danym domu partycypują we wydatkach tak samo jak każdy lokator, oznaczając w zestawieniu czynsz zasadniczy swoich mieszkań stosunkowo do wartości innych mieszkań w tej samej realności.

Komunikaty teatralne i koncertowe

MME YVETTE GUILBERT wykona w swym wieczorze czwartkowym wielki przegląd piosenki francuskiej od średnich wieków aż do czasów dzisiejszych. Program podzielony na pięć części obejmuje: 1) legendy z 16-go wieku, 2) średniowiecze Chansons des Dames mal mariees, 3) farsy i tragedje miłosne z 18-go wieku, 4 piosenki z czasów drugiego cesarstwa, 5) nowoczesne, między nimi „La glu" Richepina.

PORANEK SYMFONICZNY z dyrygentem Bronisławem Szulcem odbędzie się w niedzielę 9 marca. Program obejmuje utwory Karłowicza, Arensky'ego i Czajkowskiego dotychczas w Krakowie jeszcze nie grane oraz wspaniały utwór Ryszarda Straussa „Sowizdrzał".

„CHOPIN". Na temat powyższy wygłosi odczyt dr. Melanja Grafczyńska w Starym Teatrze w piątek 7 bm. Ilustracje muzyczną wykona pianista p. Zygmunt Przeorski. Bilety sprzedaje J. Lipski, Sławkowska 8.

REPERTUAR

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.
Początek o godz. 7·30
Poniedziałek: „Podatek majątkowy".
Wtorek: „Podatek majątkowy".

TEATR „BAGATELA".
Początek o godz. 8.
Poniedziałek: „Rewja karnawałowa".
Wtorek: „Rewja karnawałowa".

MIEJSKI TEATR „OPERETKA".
Początek o godz. 8.
Poniedziałek: „Frasquita".
Wtorek: „Frasquita".

CO GRAJĄ DZISIAJ W KINIE?

Uciecha: Program podwójny: „Lawina" i „Cuda świata lodowego".
Wanda: „Narzeczona z Australji".
Sztuka: „Królowa duńska z domu ks. angielska" (H. Porten i H. Liedtke)
Reduta: „Romans króla Pana i O'Donelly".
Nowości: „Umierające narody".
Warszawa: „Shylok z Krakowa".
Zachęta: „Przygody człowieka o żelaznych mięśniach".
Promień: „Dziewczę z Piccadilly (Lis Mara).
Opieka: „Tajfun na pustyni".

Nowości wydawnicze

POEZJE TADEUSZA PEJPERA. Jako wydawnictwo czasopisma „Zwrotnica" ukazał się świeżo zbiór poezyj Tadeusza Pejpera p. t. „A", ozdobiony rysunkami Kislinga. Charakter części literackiej i rysunkowej, oraz nowy związek wzajemnej ich łączności, polegający na tem, że rysunki nie są ilustracją treści poematów, lecz tylko wyrazem ogólnego pokrewieństwa artystycznego, zachodzącego między poetą a malarzem, czynią z tej książki ciekawy okaz sztuki naszych czasów. Książka wydaną jest wytwornie i wnosi kilka oryginalnych nowości także w dziedzinie sztuki drukarskiej. Ukazała się w 400 egzemplarzach numerowanych.

ZE SPORTU

Wiedeń. (K) Sportclub—Wacker 3:1. Slovan—Simmering 6:4. Inne rozgrywki odroczone skutkiem niepogody.

Budapeszt. (K) M. T. K.—W. A. C. 6:0. S. T. C. — Vasas 2:1. Törökwös — Kispesti 1:1.

Preszburg. (K) Rapid — Makabea 7:1. Hakoah — Törökwös 3:2.

Berno mor. (K). Morawsk. - Ostrave — mor. Slavia 2:2.

Praga. (K). Slavia — Victoria Żiżkow 1:1. Sparta Meteor 7:0.

ZE ŚWIATA

FASZYŚCI W BRUKSELI. Ostatniej nocy nieznani sprawcy rozlepili i rozrzucili po mieście wielką ilość kartek ulotnych z napisami: „niech żyje faszyzm, żądamy Mussoliniego". Również w wielu budynkach publicznych wybito szyby. Między innemi w poselstwie holenderskiem.

ILOŚĆ URZEDNIKÓW W AUSTRJI. (r). Według przeprowadzonej przez rząd austrjacki statystyki, ilość urzędników wynosiła 1 września 1923 roku 193.906, z czego 77.8 procent przypadało na etatowych i 22.2 procent na nieetatowych. Z tego w administracji zajętych było 18631 (7.5 procent), w policji, armji, żandarmerji, straży celnej i więziennictwie 48.7721 (19.5 procent), w sądownictwie 5017 (2 prc.), w szkolnictwie 6917 (2.5 prc.), w poczcie i telegrafie 29861 (12 prc.). Koleje państwowe zatrudniały 115.340 osób (46.3 prc.), w czem 23.008 obejmuje robotników kolejowych.

O dwrześniu z. r. wskutek akcji sanacyjnej ilość urzędników w Austrji znacznie zredukowano.

Kronika gospodarcza

IZBA HANDLOWA POLSKO-TURECKA. W Warszawie przystąpiono do założenia izby handlowej polsko-tureckiej, której skład został przedłożony do zatwierdzenia rządowi polskiemu. Celem izby jest nawiązanie bliższego kontaktu gospodarczego z Turcją i krajami Małej Azji, badanie rynków Wschodu, urządzanie wystaw, wzorów, odczytów i t. d. Izba w tym kierunku zaczęła już pracować i w najbliższym czasie urządza wystawę wzorów i prób tureckich wyrobów w Polsce.

OBNIŻENIE PODATKU OD WĘGLA NA OBSZARZE RZECZYPOSPOLITEJ. W „Dzienniku Ustaw" ogłoszono rozporządzenie, na mocy którego podatek od węgla zniża się w następujący sposób: 1) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Górnośląskiego na 15 proc. wartości względnie ceny węgla; 2) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Dąbrowskiego jako to: Feliks, Ignacy, Jadwiga, Jerzy, Juljusz, Kazimierz, Koszelew, Paryż, Modrzejów, Reden, Antoni, Czeladź, Grodziec II., Hr. Renard, Jowisz, Saturn, Wiktor na 12.5 proc. wartości względnie ceny węgla; 3) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Dąbrowskiego jako to: Klimontów I (Władysław) i Nadreden oraz z kopalń Piłsudski i Kościuszko Zagłębia Krakowskiego na 8 proc. wartości względnie ceny węgla; 4) dla węgla kamiennego z wszelkich innych kopalń Zagłębia Krakowskiego oraz z kopalni Silesia na Śląsku Cieszyńskim na 3 proc. wartości względnie ceny węgla. Rozporządzenie obowiązuje od dnia 6 lutego 1924 r.

GIEŁDA DRZEWNA W BYDGOSZCZY. (r). W najbliższych dniach ma być zatwierdzony statut giełdy drzewnej w Bydgoszczy. Obrót giełdy będzie obejmować handel drzewem w stanie obrobionym i nieobrobionym oraz masowemi wyrobami drzewnemi.

PRODUKCJA WĘGLOWA GÓRNEGO ŚLĄSKA. (r). W okresie od 11 do 17 lutego br. wydobyto węgla 554.734 ton, (w okresie poprzednim 541.372 tonny). Konsumcja Górnego Śląska wynosiła 191.520 tonn. Do Polski wysłano 73.910 tonn, do niemieckiego Górnego Śląska 38.934, do Niemiec 96,584, do Czechosłowacji 13.078, do Gdańska 7,391, do Kłajpedy 152, do Austrji 83.922, do Rumunji 11211, do Litwy 15, do Węgier 17940, do Szwajcarji 50 i Jugosławji 57. Pozostałość węgla na kopalniach wynosiła 649.933 ton i wzrosła w porównaniu z okresem poprzednim o 29.219 ton. Kopalnie żądały węglarek 30962, otrzymały natomiast 29790, czyli 2.9 procent mniej.

ÓSMY JARMARK WSCHODNIO-NIEMIECKI W KRÓLEWCU, który odbył się od 17 do 21 lutego, odbył się poraz pierwszy w warunkach walutowych, umożliwiających zorjentowanie się w sile gospodarczej przemysłu i handlu niemieckiego. Jarmark był obesłany przez wystawców bardzo silnie, wskutek czego podaż towarów była wielka. Przeważały towary gorszego gatunku i tańsze. Okazało się jednak, że i popyt był znaczny ze względu na ogołocenie rynku wewnętrznego i głód towarowy, jaki na nim panuje. Ruch handlowy zadowolnił wystawców i wyniki targu uważane są naogół za przeciętnie dobre. Targ ten wykazał jednak wiele stron, ważnych dla eksportu polskiego. Przybyli z Polski kupcy, acz kolwiek w nielicznej ilości, stwierdzili, że towary tekstylne niemieckie są obecnie droższe i gorsze od polskich. Ze względu na wysokie ceny i gorszy gatunek, nie zawierano na targu wcale interesów eksportowych do państw bałtyckich. Jest to moment dla przemysłu polskiego włókienniczego bardzo pomyślny. Następnie istnieje możliwość, że towary polskie mogłyby być sprzedawane nawet i na rynku wschodnio-pruskim. Dlatego jest koniecznem, aby firmy polskie, zdolne do eksportu, ukazały się na targu królewieckim na jesieni w roli wystawców. W tej sprawie toczą się już rokowania z kierownictwem jarmarku i magistratu tak nad kwestją zasadniczą dopuszczenia polskich wystawców, jak i nad sprawą udzielenia odpowiednich terenów wystawowych dla firm polskich. Dla rynku polskiego przedstawia targ królewiecki zainteresowanie w pierwszej linji jako dla wystawcy, gdyż stąd istnieje możliwość zbytu towarów na Litwę i inne państwa bałtyckie. Jako dla kupujących może rynek polski zainteresować się w branży chemicznej i maszynowej (specjalnie maszyn do obróbki drzewa).

ZNIŻENIE TARYF EKSPORTOWYCH W CZECHACH. Czeskie koleje obniżyły z dniem 1 marca br. taryfy eksportowe na piwo, dachówkę, wyroby szamotowe, papierowe, szkło, cement i inne. Zniżka wynosi około 11 i pół procent i obowiązuje do końca bieżącego roku.

CZESKIE KASY RAIFFEIZENA. Czeski urząd statystyczny opublikował daty o stanie kas Raiffeizena za rok 1921. W roku tym w Czechach istniało 3783 kas Raiffeizena, które liczyły 424.804 członków. Kasy posiadały udziałów w kwocie k. cz. 5,884.000, funduszów rezerwowych k. cz. 32,066.000, wkładek na książeczki wkładkowe i w rachunkach bieżących k. cz. 2,3322.107.000. W ciągu 1921 roku Kasy Raiffeizena udzieliły pożyczek w kwocie k. cz. 692.414.000. Zysk 2942 kas wynosił k. cz. 5,066.000, 739 kas poniosło straty w kwocie k. cz. 2,678.000. Ogólna suma bilansowa wynosiła 2,394.815.000.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Jak zaradzić przesileniu w przemyśle i położyć podwaliny pod jego trwały rozwój?

Tezy Związku Przemysłowców w Krakowie

Walne Zgromadzenie Związku Przemysłowców w Krakowie, odbyte dnia 17 lutego b. r., po przeprowadzonej obszernej dyskusji ustaliło następujące tezy dotyczące położenia przemysłu i jego związku z całem gospodarstwem społecznem jak wogóle z położeniem Państwa.

I. Zdaniem Związku Przemysłowców w Krakowie, powodzenie reformy skarbowej i walutowej, zależy w wysokim stopniu od:

a) zaradzenia obecnemu przesileniu przemysłowemu, które już zmniejszyło produkcję przemysłową państwa bardzo znacznie;

b) od położenia podwalin pod trwałe usprawnienia przemysłu, w kierunku jego dostosowania się do nowych cen i płac w Państwie Polskiem, oraz do światowych stosunków gospodarczych.

II. Zaradzenie obecnemu przesileniu przemysłowemu zależy przedewszystkiem od Państwa, które jak dotąd ma oczy skierowane prawie wyłącznie na techniczną stronę reformy skarbowej i walutowej i to w pierwszym rzędzie pod względem fiskalnym a prawie wcale nie uwzględnia podłoża gospodarczego. — Położenie podwalin pod nową fazę rozwoju przemysłowego, zależy od skoordynowania działania Państwa, samych przemysłowców i robotników.

III. Zaradzenie obecnemu przesileniu wymaga:

a) jak najrychlejszego zaopatrzenia znikomego dotąd obiegu pieniężnego w wartościowe środki;

b) bardzo wydatnych kredytów dla przemysłu.

Do pierwszego celu może doprowadzić:

a) założenie Banku Emisyjnego, przyczem nie należy odpychać kapitałów zagranicznych lecz właśnie wciągać je w pewnym racjonalnym stosunku;

b) zaprowadzenie zupełnej wolności obrotu obcemi walutami i dewizami w obrębie kraju;

c) przyspieszenie obrotów P. K. O.;

d) wydanie ustawy czekowej.

W zakresie kredytowym:

a) uwzględniając konieczność dostosowania funkcji P. K. K. P. już teraz do charakteru przyszłego Banku Emisyjnego, należy z jednej strony utrzymać kredyty rembursowe i towarowe na razie w dotychczasowej wysokości, a zwiększyć bardzo wydatnie kredyty dyskontowe bez uciekania się do dalszego druku marek na ten cel, a to przez wydanie specjalnych bonów złotowych dyskontowych, których ilość stałaby w pewnym stosunku do zapasów wartości złota P. K. K. P. i Państwa.

Mianowicie zdaniem Związku ilość ta mogłaby być dwa razy większa od tych zapasów. Byłyby to kredyty dyskontowe atycypacyjne odpowiadające ściśle wymogom statutu Banku Emisyjnego — kredyty, które Bank Emisyjny przejąłby następnie na siebie, wykupując bony dyskontowe złotymi polskimi.

b) zwiększenie kredytów dyskontowych w P. K. K. P. przez realizowanie ich bonami podatkowemi w większym stosunku procentowym niż 10%, nie może się przyjąć, a wobec tego nie doprowadzi do celu;

c) działalność kredytowa P. K. O. na rzecz przemysłu winna być nie tylko kontynuowana, lecz nawet rozszerzona z pierwszeństwem dla tych firm, których rachunki P. K. O. wykazują znaczniejsze obroty;

d) Państwo powinno podjąć inicjatywę dla ściagnięcia kapitałów zagranicznych na kredyty i udziały przemysłowe do Polski, a to przez spowodowanie wielkich banków polskich do stworzenia w tym celu specjalnego syndykatu, któryby wszedł w porozumienie z zagraniczną finansjerą, następnie przez nacisk bezpośredni na te banki polskie i te polskie grupy przemysłowe, które już opierają się o kapitał zagraniczny, wreszcie przez pomoc dyplomatyczną dla wyżej wspomnianej akcji syndykatu banków polskich. — Na podstawie dokładnych danych nabraliśmy przekonania, że właśnie w obecnej sytuacji i przy wzroście zaufania Zagranicy do Polski, takie działanie może być uwieńczone powodzeniem;

e) kredyty akcyzowe należy przywrócić w rozmiarach i sposobach przedwojennych;

f) to samo dotyczy kredytów frachtowych przy utrzymaniu dotychczasowego zabezpieczenia wekslami kaucyjnemi;

g) Państwo powinno bezzwłocznie wypłacić przemysłowi wszystkie jego dawniejsze należności z tytułu dostaw i robót, a to z taką waloryzacją, jakiej samo domaga się od obywateli przy płaceniu danin, i nie dopuszczać do powstania nowych zaległości w tej dziedzinie. Postulat waloryzacji odnosi się do wszystkich sum, które Państwo jest winne swoim obywatelom, a to wobec tego, że Państwo postawiło już zasadę waloryzacji dla wszystkich pretensyj prywatno-prawnych Państwa do obywateli.

IV. Konieczne usprawnienie przemysłu dla uzyskania trwałych podstaw bytu w nowych warunkach, wymaga od Państwa pomocy przedewszystkiem w zakresie:

1) ustawodawstwa celnego, 2) kolejnictwa, 3) ustawodawstwa socjalnego, 4) potanienia węgla i środków żywności, 5) podatków, 6) zamówień rządowych, 7) popierania eksportu.

a) Taryfa celna powinna być zrewidowana w kierunku dostatecznej a nie nadmiernej ochrony wyrobów gotowych a potanienia surowców, półfabrykatów i materjałów pomocniczych produkcji przemysłowej. — O ile wyższa ochrona celna dla przemysłu wytwarzającego półfabrykaty, zwłaszcza dla wielkiego przemysłu żelaznego miałaby być jeszcze przez jakiś czas utrzymaną w mocy, to powinno się to łączyć z kontrolowaną przez Państwo akcją tegoż przemysłu, zmierzającą przez racjonalną przebudowę zakładów, przez modernizowanie ich urządzeń i przez inne inwestycje do wydatnego obniżenia kosztów produkcji. Cła na wszystkie środki uzupełniające krajową produkcję artykułów żywnościowych dla szerokich warstw ludności, winny być obniżone. — Dla wszystkich inwestycyj przemysłowych należy przyznać wydatniejsze ulgi celne.

Obrót uszlachetniający należy jak najbardziej ułatwić.

Należy wzmocnić i ulepszyć graniczną straż skarbową pod względem ilościowym i jakościowym tak, by nareszcie ustała olbrzymia kontrabanda, tak bardzo szkodliwa dla Skarbu Państwa i dla przemysłu;

b) w zakresie kolejnictwa należy zrewidować obecną, bardzo dorywczo zrobioną klasyfikację towarów, a system taryfowy ze sztywnego zrobić elastycznym, wprowadzając zasadę taryf kierunkowych zindywidualizowanych dla poszczególnych relacyj, zależnie od wymagań gospodarstwa społecznego. Należy skonstruować takie taryfy eksportowe, by nietylko nie zabijały eksportu, jak się to obecnie dzieje, lecz pozwalały mu skutecznie konkurować z eksportem państw ościennych.

Idąc za przykładem Niemiec i Czechosłowacji we wszystkich powyższych kierunkach, a także i w tym nowym względzie, należy stosować wydatne indywidualne refakcje dla większych transportów, które bez takiej ulgi wogóle nie byłyby możliwe, albo tylko w mniejszym rozmiarze.

Niskiemi taryfami tranzytowemi należy ściągać tranzyt na polskie linje kolejowe, zwiększając w ten sposób ich rentowność. — Usprawnienie służby ruchu pod każdym względem i przeprowadzenie niezbędnych inwestycyj co do taboru kolejowego i urządzeń stacyjnych, a zwłaszcza torów manipulacyjnych, między inemi także jak najrychlejsze wykończenie rozpoczętych inwestycyj na Górnym Śląsku, będzie również jedną z dźwigni trwałej poprawy stosunków przemysłowych;

c) w zakresie ustawodawstwa socjalnego, przemysłowcy uznają konieczność dążenia do postępu w tej dziedzinie jako odpowiadającej między innemi także interesowi samego przemysłu, sądzą jednak, że tempo reform musi być dostosowane do stanu produkcji, oraz do poziomu ustawodawstwa socjalnego w państwach konkurujących a silniejszych. Ze swej strony przemysł domaga się przedłużania czasu pracy w sposób dobrowolny na podstawie umów zbiorowych na wzór rozporządzenia wydanego w Rzeszy Niemieckiej dnia 16 grudnia zeszłego roku, oraz ograniczenia liczby świąt do ośmiu.

Przemysł sądzi następnie, że ciężary bezrobocia tj. utrzymywanie bezrobotnych nie powinny spadać ani na przemysłowców ani na robotników, ale znaleźć pokrycie w ogólnym budżecie państwowym, ponieważ obecne bezrobocie jest spowodowane przeważnie ogólnymi stosunkami państwowymi, w szczególności zaniedbaniami poprzednich rządów, opieszałości Sejmu co do uchwalania podatków i zbyt małymi ciężarami podatkowymi, z czego korzystał nietylko przemysł, ale wszystkie warstwy posiadające. W końcu sądzimy, że nieudzielanie zapomóg bezrobotnym, ale podjęcie robót publicznych na wielką skalę, jest jedynym właściwym środkiem utrzymania bezrobotnych przy życiu; najprędzej zaś doprowadzi do tego celu bez żadnych ofiar finansowych, udzielenie przemysłowi kredytów tak wydatnych, by mógł podtrzymać produkcję w dotychczasowych rozmiarach i bezrobotnych zatrudnić;

d) potanienie węgla przemysłowego zależy od zupełnego zniesienia podatku węglowego, od zwiększenia wydajności pracy w kopalniach a więc także od czasu pracy, od zniżenia taryf kolejowych na węgiel przemysłowy.

Potanienie środków żywności zależy od podniesienia poziomu produkcji rolniczej, tak jeszcze u nas niskiego, środkami — których szczegółowe określenie należy do innych czynników.

e) W zakresie podatkowym winna ustać obecna dysproporcja pomiędzy ciężarami spadającemi na przemysł z jednej strony, a na wieś z drugiej. Obecny system wymiaru i ściągania podatków jest często taki,, że w praktyce faworyzuje te przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, które nie prowadzą porządnych ksiąg. Dotyczy to przedewszystkiem podatku obrotowego, który winien być zreformowany w tym kierunku, ażeby podatek obrotowy przyjąć jako podatek konsumcyjny, a więc pośredni. Z patentów tj. świadectw przemysłowych, których dzisiaj nie zalicza się więcej do podatku obrotowego, należy stworzyć podatek realny, na wzór dawnego podatku zarobkowego austrjackiego. Zaznaczyć jednakowoż należy, że podatek obrotowy, ujęty we formę podatku pośredniego, winien być spauszalowany, a wysokość podatku dostosowana do różnych gałęzi produkcji i handlu.

Należy ułatwić przemysłowi spłacenie podatku majątkowego wekslami, które rząd może zdyskontować zagranicą.

f) Zamówienia rządowe, przeznaczone na rok budżetowy, powinny być rozdane jak najwcześniej przy równoczesnem zapewnieniu przemysłowi kredytów P. K. K. P. potrzebych do ich wykonania. Umowy o dostawy i roboty zawarte przez Rząd w dawniejszych okresach, winny być bezwględnie utrzymane w mocy i wykonane, gdyż tego wymaga nietylko obecne fatalne położenie przemysłu, lecz także praworządny charakter państwa.

Budowle i roboty rozpoczęte, winny być doprowadzone do końca, celem uniknięcia ich deterjoryzacji, a temsamem poważnych strat dla Skarbu Państwa.

g) Podtrzymanie zanikającego eksportu zależy nietylko od potanienia produkcji, czemu mają służyć wszystkie podane wyżej środki, lecz także od konkurencyjnych taryf eksportowych, zniesienia zupełnego podatku obrotowego od eksportu, wreszcie od zawarcia odpowiednich traktatów handlowych.

Nie przeceniając ich znaczenia bezpośredniego, nie możemy uznać za szkodliwe dla eksportu tego faktu, że Polska dotąd nie ma traktatu handlowego ani z jednym ze swych sąsiadów, podczas gdy sieć traktatowa na świecie, zwłaszcza w Środkowej Europie, właśnie w ostatnich czasach bardzo się zagęszcza, co Polsce grozi jeśli nie zupełną handlowo-polityczną izolacją, to w każdym razie bardzo niekorzystnemi warunkami traktatowemi.

V. Trwałe usprawnienie przemysłu musi iść przedewszystkiem w kierunku zwiększenia produkcji i podniesienia jej do poziomu przynajmniej przedwojennego, przy równoczesnem jak najdalszem obniżeniu jej kosztów, zniżeniu cen za wyroby przemysłowe, a temsamem zwiększeniu pojemności targu wewnętrznego. Do tego celu konieczne są ulepszenia techniczne, zastosowanie najnowszych systemów maszyn, a zwłaszcza systemu opalania celem ekonomizacji ruchu, w końcu ulepszenia organizacji pracy i metod pracy na wzór niemiecki i północno-amerykański. W zakresie eksportowym koniecznem jest lepsze, niż dotąd, dostosowywanie się przemysłu do wymagań, a nawet kaprysów zagranicznych odbiorców i większa inicjatywa handlowa. Wiele w tej dziedzinie zależy od samych przemysłowców, ale nie wszystko. Renowacji przemysłu za pomocą kosztownych inwestycyj nie można dokonać bez dopływu kapitałów zagranicznych, a w tym względzie inicjatywa i skuteczna pomoc może leżeć tylko w rękach Państwa i wielkich banków. Renowacji nie ułatwią obecnie utrudnienia paszportowo-policyjne, idące w kierunku uniemożliwienia przyjazdu obcym siłom fachowym do kraju i pobytu w Polsce.

VI. Od robotników oczekuje przemysł zrozumienia, że wydajniejsza ich praca, oraz nie wysuwanie nadmiernych żądań w zakresie płac i ustawodawstwa socjalnego w obecnym okresie przejściowym będą bardzo ważnym czynnikiem w zwięk-

szeniu produkcji, a więc i dochodu społecznego, czyli zwiększeniu ilości dóbr, które będą do rozdziału i z których wtedy robotnikom musi przypaść ilość większa, niż obecnie.

VII. Tylko doprowadzenie produkcji do poziomu przynajmniej przedwojennego, oraz zapewnienie czynnego bilansu handlowego, przy równoczesnem potanieniu kosztów produkcji, może naszemu Państwu zabezpieczyć trwale dobrą walutę, równowagę budżetową, spokój społeczny i odporność na ataki zagraniczne.

VIII. Te realne przesłanki wymagają dla uzgodnienia finansowej i walutowej akcji Rządu z polityką gospodarczą, zdaniem Związku rychłego powołania do życia państwowej Rady Gospodarczej w myśl Konstytucji.

Sprawozdanie krakowskiej giełdy pieniężnej za 1923 rok

Rada giełdowa przedłożyła na ostatniem Walnem Zebraniu giełdy pieniężnej obszerne sprawozdanie za rok 1923. W ubiegłym roku rada giełdowa odbyła 9 posiedzeń, na których przyjęła **37 nowych członków giełdy** i to 8 banków, 5 spółdzielni, 11 spółek akcyjnych, 12 firm prywatnych i 1-dną zamiejscową. Ubyło natomiast ogółem 8 członków i to 2 banki, 3 spółki akcyjne i 3 firmy prywatne. Ogółem w ubiegłym roku giełda krakowska liczyła **112** członków i to 32 banki, 2 domy bankowe, 6 kantorów wymiany, 8 spółdzielni, 20 spółek akcyjnych, 28 spółek z ogr. odp. i jawnych, 10 firm pojedyńczych i 6 firm zamiejscowych.

Do obrotu i notowania na giełdzie **dopuszczono 24 nowych akcyj** i to następujące: Ryngraf, Niemojowski, Fabryka Kapeluszy w Myślenicach, Ursus, Polskie Towarzystwo Budowlane, Syndykat Koszykarski, Gafota, Bank Zachodni, Polbal, Poznańska Spółka Drzewna, Polskie Zakłady Garbarskie, Pokucie, Wildt i Ska, Bracia Rolniccy, Bielsko-Bialska Spółka Elektryczna, Gazownia w Królewskiej Hucie, Wagon, Rohn, Zieliński i Ska, Piasecki, Teropol, Polski Lloyd, Agrohemia, Modrzejowskie Zakłady Górnicze i Kabel. Z akcyj Spółek dopuszczonych do obrotu w ubiegłym roku wypadało na spółki akcyjne małopolskie 12, na spółki akcyjne z b. Kongresówki 8, na spółki z Wielkopolski 2 i tyleż z Górnego Śląska.

Poza tem Rada Giełdowa zajęła się dalszem ustalaniem usansów giełdowych. I tak ustaliła zasady walutowania za sprzedane walory, zaprowadziła zaostrzenia w wypadkach zwłoki i zmianę dni pocztowych, ustaliła zasady dopuszczenia papierów do notowania, uregulowała sprawę przyjmowania pełnomocników, uznała spółdzielnie bankowe kredytowe za członków fakultatywnych giełdy i ustaliła specjalne warunki ich przyjęcia, wydała nowe „szlusy" giełdowe i z powodu wzmożonego ruchu zmieniła godziny giełdowe powiększając czas zebrań o pół godziny.

Już pierwsze miesiące r. ubiegłego wykazały wzmożenie się ruchu giełdowego w porównaniu z 1922 r. i to tak w ilości transakcyj i w sumie obrotów wykazując stały wzrost zarówno co do ilości transakcyj, jak i co do sumy obrotów. Szczególnie transakcje w efektach wzrosły niemal w czwórnasób w porównaniu z rokiem poprzednim, co tłumaczy się częściowo unieruchomieniem od czerwca giełdy walutowej na skutek rozporządzenia Ministra Skarbu.

Druga połowa u. r. zaznaczyła się niebywałą zwyżką kursu prawie wszystkich efektów, w niektórych akcjach zwyżka ta wyrównała prawie postępującą stale dewaluację marki.

Ilość tranzakcji w poszczególnych kwartałach 1923 r. przedstawiała się jak następuje:

Kwartał	w efektach	w walutach
I.	10.774	2.992
II.	15.583	1.739
III.	17.583	739
IV.	20.783	1.554

Ogółem **dokonano tranzakcji 65714** (58690 w efektach i 7024 w walutach). Suma obrotów wynosiła **mkp. 2,994.364.626.101**, czyli około 3 biljony marek polskich.

W ubiegłym roku notowała krakowska giełda 94 papiery i to 20 papierów lokacyjnych, 14 akcji bankowych i 60 akcji handlowych i przemysłowych.

Wkładki członkowskie i opłaty „dodatkowe, użyte na urządzenie lokalu giełdy na „Gródku" przyniosły mkp. 924,218.780, opłaty za notowanie papierów mkp. 87,709.880 i wstępy za jednorazowy wstęp na giełdę mkp. 736.870.000.

Opłaty te skutkiem dewaluacji marki polskiej ulegały ciągłym podwyżkom i tak np. jednorazowe wstępy na giełdę wynosiły w styczniu u. r. mkp. 5000, w grudniu natomiast mkp. 1,500.000 (obecnie mkp. 5,000.000).

Mimo ustawicznego podwyższania wstępów, frekwencja gości w roku ubiegłym była b. liczna i przedstawia się w ogólnej sumie 2411 wydanych kart wstępu. Ilość prenumeratorów ceduły giełdowej w pierwszych miesiącach wzrosła do cyfry 410, wskutek jednak zakazu Ministerstwa Skarbu notowań walut i dewiz od czerwca 1923 r. ilość abonentów stale się zmniejszała, dochodząc w grudniu do cyfry 260.

Biuro giełdy przy skromnej ilości personalu samych korespondencji i zapytań o kursa załatwiło 2147, nie licząc ogromnej ilości udzielonych informacyj ustnie i telefonicznie.

Członkami Rady giełdowej byli w u. r. Tadeusz Epstein (prezydent), Karol Dołżycki (zastępca), Dr Tadeusz Bednarski, Zygmunt Bieżeński, Dr Edward Ferber, Tadeusz Filippi, Karol Gottlieb, Dr Hugo Groyecki, Józef Kretschmer, Dr Karol Krzetuski, Edmund Makowski, August Raczyński, Albert Ungar, Mieczysław Walczak i Artur Wohl. Funkcje komisarza giełdy od 1919 r. pełni Dr Wiktor Gajewski. Sekretarzem giełdy jest od chwili jej istnienia Dr Izydor Drohocki.

Komisja dyscyplinarna w 1923 r. załatwiła jedną sprawę, a komisja rozjemcza 7 spraw, które wszystkie zakończone zostały ugodowo.

WALNE ZEBRANIE GIEŁDY PIENIĘŻNEJ. W ubiegłą sobotę odbyło się w sali posiedzeń Izby Handlowej i Przemysłowej Walne Zebranie Giełdy Pieniężnej. Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania rady giełdowej za ubiegły rok i uchwaleniu budżetu giełdy na 1924 r. odbyły się uzupełniające wybory 5 członków rady giełdowej. Członkami rady giełdowej wybrani zostali ponownie prezydent **Tadeusz Epstein, Karol Gottlieb, Dr Karol Krzetuski, Edmund Makowski i Albert Ungar.** Członkami Komisji rozjemczej na rok bieżący zostali wybrani ponownie Dr Henryk Epstein, Dr Jakób Goldhammer, Karol Gottlieb, Dr Hugo Groyecki, Adolf Haber, Jakób Horowitz, Dr Maksymiljan Kessler, Władysław Korolewicz, Daniel Lauer, Edmund Metalman, Dr Tadeusz Miksiewicz, Dr Franciszek Niżyński, A. Pineles, August Raczyński, Dr Maksymiljan Soloński i Tadeusz Winiarz. Jako nowi członkowie weszli do Komisji Rozjemczej: Kazimierz Lewandowski, dyrektor Banku Związku Spółek Zarobkowych i Edward Pliszewski, dyrektor Ziemskiego Banku Kredytowego.

Z KOMITETU ORGANIZACYJNEGO BANKU POLSKIEGO. Onegdaj odbyło się posiedzenie Komitetu Organizacyjnego Banku Polskiego, na którem był rozpatrywany sporządzony przez p. Steczkowskiego projekt aktu przyszłego przejęcia P. K. K. P. przez Bank Polski, co wymaga bardzo szczegółowego rozważania, gdyż wchodzą w grę takie pozycje bilansu, jak naprzykład bardzo liczne nieruchomości, które wymagają specjalnej oceny. Aby zaznaczyć udział w akcji sanacyjnej skarbu tych ofiarodawców, na skarb narodowy, który przeważnie bezimiennie zwłaszcza w pierwszych miesiącach powstania państwa polskiego wymieniali dobrowolnie złoto i srebro na marki polskie po cenie nominalnej — komitet Organizacyjny Banku Polskiego uchwalił zaproponować p. Ministrowi Skarbu wmurowanie u wejścia do P. K K. P. tablicy z następującym napisem:

„Państwo Polskie, powołując do życia w r. 1924 Bank Polski, jako wyraz duchowej łączności z przedwiekową instytucją tejże nazwy oraz jako ostoję ładu pieniężnego w kraju, wyraża wdzięczność tym licznym obywatelom, którzy nie szczędzili ofiar na skarb narodowy".

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej P. K. K. P. odbytem również onegdaj, wysłuchano sprawozdania dyrekcji tej instytucji oraz komisji budżetowej Rady, przyczem ustalono pewne zasady wydatkowania w czasie przejściowym.

Następnie rozważano sprawę wysokich stawek procentowych, pobieranych przez banki. Postanowiono utrzymać poprzednią uchwałę o niedopuszczalności pobierania przez banki prywatne więcej, niż wynosi dwukrotna stawka dyskontowa od kredytów złotowych P. K. K. P.

CENA CUKRU. Cena cukru krystalicznego za pierwszą dekadę w miesiącu marcu ustaloną została na 68.60 szwajcarskich franków za 100 kg. loko Poznań. Cena rafinady jest o 45 prc. droższą.

JAK P. K. K. P. POPIERAŁA ROLNICTWO. (AW). W sprawozdaniu P. K. K. P. za rok 1923 czytamy, że kredyty dyskontowe, udzielone w roku tym rolnictwu wynosiły 187.192 mil. marek.

Suma ta obejmuje oczywiście tylko kredyty wykorzystane przez organizacje ziemiańskie na przeprowadzenie zasiewów, żniw, na zakupy zboża itd. Kredyty te, jako mające charakter długoterminowy i wybitnie finansowy, były udzielane przez P. K. K. P. jedynie w drodze wyjątku, ponieważ nie odpowiadają one zadaniom i działalności Banku Emisyjnego.

Uwzględnić należy pomoc kredytową, udzieloną przez P. K. K. P. na potrzeby związanych z rolnictwem przedsiębiorstw przetwórczo-spożywczych, jak: młyny, gorzelnie, cukrownie etc. oraz przedsiębiorstw rolniczo-handlowych. Okaże się wreszcie, że suma kredytów, wykorzystanych przez rolnictwo w najszerszem znaczeniu tego wyrazu, wzrośnie do mkp. 798.727 miljonów.

Stan udzielonych przez P. K. K. P. na potrzeby rolnictwa kredytów dyskontowych w r. 1923 na dzień 1 stycznia r. b. przedstawia się następująco:

	w mil. mkp.
1. Rolnictwo	229.776
2. Cukrownictwo	21.500
3. Gorzelnictwo	354.526
4. Przemysł przetw.-spożywczy	110.747
5. Przedsiębiorstwa rolniczo-handl.	49.060
Razem	765.609

Ponadto w r. 1923 udzielono kredytów towarowych:

1) Gorzelnictwo fr. zł. 4,000.000
2) Przemysł przetwórczo-spoż. mkp. 250.000 mil. oraz złp. 193.000

Oprócz kredytów dyskontowych na potrzeby rolnictwa zostały przyznane w roku 1923 znaczne kredyty na rachunku otwartym, których stan na dzień 1 stycznia r. n. wynosił:

	w miljonach mkp.		
1. Rolnictwo	127.800	oraz złp.	201.600
2. Cukrownictwo	—	oraz złp.	15.333.000
3. Gorzelnictwo	21.500	oraz złp.	90.000
4. Przem. przet. spoż.	363.200	oraz złp.	967.880
5. Przeds. roln.-handl.	50.000		
Mkp.	562.500	oraz złp.	16,592.530

Zestawiając udzielone rolnictwu w roku 1923 kredyty, otrzymamy:

	w miljonach mkp.		
kredyt dyskontowy	765.609		
kredyt towarowy	250.000	złp.	4.193.000
kredyt otwarty	562.500	złp.	16.592.530
Mkp.	1,578.109	złp.	20,785.530

Przerachowując sumę złotową według kursu złotego z dnia 31 grudnia 1923 roku otrzymamy mkp. 25.370,818 miljonów, wobec czego suma kredytów, udzielonych w roku 1923 na potrzeby rolnictwa w najszerszem znaczeniu wyniesie mkp. 26,948.927 miljonów.

Polski przemysł włókienniczy

Przed paru tygodniami otwartą została nowa placówka rodzimego przemysłu pod firmą polski przemysł włókienniczy K. Mikulski i H. Komitau ul. Garbarska 10. Intencja założycieli będzie dostarczenie społeczeństwu zarzuconemu formalnie przez tandetne wyroby niemieckie, prawdziwych, artystycznie skomponowanych i wykonanych dywanów perskich i smyrneńskich, chodników i kilimów.

Nasz młody, rodzący się dopiero przemysł ma w tej dziedzinie szczególnie wielkie szanse powodzenia a to z powodu starych i wspaniałych tradycyj polskich, z czasów przedrozbiorowych, kiedyto nasze stałe i bezpośrednie stosunki sąsiedzkie z Turcją i silnie ze wschodem dalszym i bliższym rozwinięty handel, pozwoliły się Polakom rozmiłować jak żadnemu może innemu europejskiemu narodowi, w barwnych i puszystych wyrobach włókienniczych, zwłaszcza zaś w dywanach wschodnich. Gdy do tego dołączymy nasz rodzimy domowy przemysł kilimkarski zwłaszcza na wschodnich rubieżach Polski silnie rozwinięty, to przekonamy się, że impreza naszego produkowania tego rodzaju wyrobów włókienniczych liczyć może na wspaniałe sukcesy, jako że jest na starych, solidnych i poważnych podstawach oparta.

Dlatego też nowej w tej gałęzi placówce, firmie Mikulski i Komitau, życzymy jaknajserdeczniej: Szczęść Boże.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 3 marca 1924

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	29/II.
P. T. H. I—V.	1725—1750	1600—1750
„Impex"	110	120—125
„Pharma" (B. Jawornicki)	2650—2750	2550—2650
Bracia Rolniccy I i II em.	525-600	
„Polski Glob"	455	475
C. Hartwig, Poznań		
Żegluga Polska	450	460—490
Zieleniewski I—IV em.	46500—47000	45250—47000
Warsz. Parowozy I—III em.	1900—2000	1900—1975
Cegielski, Poznań I—IX	2700—2750	2675—2700
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lemiesz"		
„Trzebinia" I—IV em.	2900—3175	3100—3150
„Pocisk"	6200—6450	5500—6000
Automotor		2000
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	73000—73150	73500
Siersza	24000—24100	24250—24500
Tepege	11850—11600	11700—11800
Polska Nafta	2300—2375	2150—2200
Oikos		
„Pokucie" Naft. S.A. I em.	2525—2750	2325—2425
Pezet		
Strug		
Syndykat Kosz., Kraków	1250	1125—1200
Tłuszcze Trzebinia		17000
„Krakus"	7000	6500—6800

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	29/II.
Porcelana Cmielów	7800—8100	7700—7825
Fabr. cukr. w Chodorowie	22850—23100	23000—$23^{1}/_{4}$
Elektr. Siersza I—IV em.	1600—1625	1625—1650
Zakłady przem. „Ryngraf"		
S. W. Niemojowski		2325—2400
Fabr. kap. w Myślenicach		750
Bank Przemysłowy I-VIII	2100—2200	2100
Bank Hipoteczny	2650—2750	2650—2750
Bank Małopolski	2550—2600	2600—2750
Ziemski Bank Kredyt.	850-875	750—850
Powszechny Bank Kredyt.		
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV	575	550
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Zw. Spółek Zarob.	$24^{1}/_{2}$—$25^{1}/_{2}$	24500—25000
Bank Zachodni		
Rohn Zieliński	2100	
A. Piasecki	4100—4300	4500—4550
„Agrochemja"		
„Teropol"		400
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		
Gazy		
Garbarnia	$23000^{1}/_{2}$	23000—26000
Chybie	47000—50000	49000
Orthwein i Karasiński		
Azot	2350—2425	2350—2400

Kraków, 3 marca. — Zebranie dzisiejsze nie było ożywione. Główne zainteresowanie skupiło się na akcjach bankowych, z których zwłaszcza Bank Związku Spółek Zarobkowych był silnie poszukiwany, przez jeden z banków krakowskich i osiągnął poprawę kursu. Pozatem obroty w akcjach nieliczne. Publiczność zniechęcona do angażowania swych wolnych kapitałów w efektach, trzyma się chwilowo zdala, a zawodowa spekulacja nie traktuje również chwilowo angażowania się w efektach za intratny interes. O ile jednak konjunktura nie zapowiada rychłej kampanji zwyżkowej, o tyle z drugiej strony poziom kursów uznano za zbyt niski i o jakiejkolwiek silniejszej baissie mowy być nie może. Tymi motywami tłumaczy się utrzymująca się od kilku dni na giełdzie efektów tendencja bez zmiany i z pewnymi wyjątkami utrzymany bez większych zmian poziom kursów.

Na giełdzie pieniężnej kursa prawie bez zmiany. Obroty nieco żywsze, niżeli w ubiegły piątek.

AKCJE NA POGIEŁDZIE

Jaworzno drobne 118,500—119.500, po 25 sztuk 112,000—113,000, Len 5200—5400, Węglówki 135—140, Lokomotywy 3000—2800, Glorja 1100, Elektrownia na Sanie 900, Nobel 5,700—5,750, Tehate 10,000 — płacono.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH

Waluty: Dolary 9,300—9,305, czeskie korony 268 do 268 i jedna czwarta, franki francuskie 390—388.

Czeki: N. Jork 9,300—9,305, Zurych 1615—1616, Wiedeń 130—131 i pół do 132, Praga 270, Londyn 40250.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 3 marca. (Cyfry w tysiącach):

Bank Dysk. Warszawski 37.000—39.250.
Bank Handlowy 37.000—38.250—37.500.
Bank dla Handlu i Przem. 7.000—7.800—7.250.
Bank Polski Handlowy w Poznaniu 7.800.
Bank Polski przem. we Lwowie 2.250—2.325.
Bank Zachodni 10.250—10.500, VI. 10.100.
Bank Zw. Sp. Zar. 25.000—28.250.
Kijewski i Scholtze 2.200—2.300—2.250.
Chodorów 24.000—23.250—23.500.
Czersk 2.600—2.950—2.725.
Michałów 3.000—3.100—3.025.
Warsz. Tow. F. Cukru 19.800—19.250—19.700.
Warsz. T. Kop. Węgla I. 26.000, II. 26.750—27.500.
H. Cegielski 2.700—2.850—2.775.
Lilpop, Rau i S-ka 3.000—3.200—3.150.
Modrzejewskie zakł. 58.000, II. 61.500.
Norblin, Br. Buch i W. 3.100, II. 3.075.
Ostrowieckie zakł. 47.000—48.000—46.000.
Orthwein i Karasiński 1.750—2.050—2.000.
Suchedniów 7.500—7.600—7.400.
Fitzner 30.000—28.250—29.000.
Rohn i Zieliński 2.300—2.350.
Starachowice 16.250—16.700—16.600.
„Trzebinia" 3.100.
Ursus 4.900—5.000.
Pocisk 6.500—6.800—6.750.
Parowóz 1.800—1.900—1.875.
L. Zieleniewski 47.000.
Zawiercie 232.500.
Żyrardów 1,600.000—1,570.000.
War. Tow. Transp. i Żegl. 725.
Spiess i Syn 4.025—4.150—4.125.
Cmielów 8.200—7.850.
Elektryczność 7.800—8.000.
Haberbusch 26.000—26.500—27.000.
Spirytus 10.000.
Polska Nafta 2.150—2.200.
Bracia Nobel 5.600—5.850—5.800.
Przemysł Naftowy 4.200—4.275.
Lenartowicz 725.
Siła i Światło 2.800.
Eksp. Soli Potasowych 30.000—33.000.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 3 marca. Dolar 9.315—9,300, Nowy Jork 9,350—9,300, Londyn 40,250—39,975, Paryż 393.7—381.6, Wiedeń 132—131, Praga 271.1—274.5, Włochy 400.9—400.5, Belgja 340.6, Szwajcarja 1620—1610, Holandja 3470, Frank złoty 1,798.000, Bony złote 1,380.000—1,400.000, Miljonówka 750 tys do 800.000—780.000, Pożyczka złota 1,650 tys. do 1,500.000. Pożyczka dolarowa 5175—5450—5500.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 3 marca, otwarcie giełdy. Nowy Jork $5.77^{1}/_{2}$. Lon. $24.83^{1}/_{2}$. Paryż $24.17^{1}/_{2}$. Wiedeń 0·81.45. Praga —·—. Włochy 24.85. Belgja 21·05. Budapeszt $122^{1}/_{2}$. Helsingfors —.—. Sofja $431^{1}/_{2}$. Holan. $215^{1}/_{2}$. Christjanja —. Kopenhaga ——. Stokholm —.—. Hiszpanja —·—. Bukareszt 305. Berlin $127^{1}/_{2}$. Belgrad $727^{1}/_{2}$ Konstantynopol —. Medjolan —.—. Bruksela —.—.

Ostatnie telegramy

z 3 marca 1924

Podwyżka taryfy kolejowej

Ministerstwo kolei żelaznych przygotowuje i opracowuje szczegóły nowej taryfy osobowej, która ma obowiązywać od 15 bm. Taryfa ma być zróżniczkowaną (strefową), a mianowicie na najbliższe dystanse zostanie podwyższoną o 100 prc., na dalsze dystanse podwyżka będzie stopniowo zmniejszana.

Sprawa paszportów

Warszawa, (tel. własny). Dnia 4 bm. w ministerjum przemysłu i handlu odbędzie się posiedzenie w sprawie paszportów i transytu osobowego w związku z traktatami wogóle a w szczególności z przygotowującym się traktatem handlowym z Rosją.

Narady w Ministerstwie Przemysłu i Handlu

Warszawa (Tel. wł.). W Ministerstwie Przemysłu i Handlu odbyła się konferencja międzyministerjalna, dotycząca ustalenia materjałów do ustawy o zagranicznych spółkach akcyjnych. W konferencji, której przewodniczył minister Kiedroń wzięli udział przedstawiciele wszystkich ministerstw, oraz marszałek Sejmu Śląskiego, par Wolny.

Wyjazd ministra Kiedronia

Warszawa, (Tel. własny). Minister Handlu i Przemysłu, Kiedroń, udaje się dnia 12 bm. do Wiednia na Targi, oraz w celu rewizytowania austrjackiego ministra Handlu, towarzyszyć mu będą w drodze naczelnik wydziału dla handlu zagranicznego, p. Węcławowicz, poseł Szydłowski, senator Długosz, oraz przedstawiciele związków handlowych i przemysłowych.

Organizacja najwyższych władz wojskowych

Warszawa (Tel. wł.) Sobotnie narady pana Prezydenta Rzeczypospolitej z premjerem Grabskim i ministrem spraw wojskowych, generałem Sikorskim dotyczyły — jak się dowiadujemy — sprawy ustawy o organizacji najwyższych władz wojskowych. Na naradzie tej uzgodniono ostatecznie poglądy i w najbliższych dniach należy się spodziewać dalszego toku tej sprawy.

Likwidacja placówek repatrjacyjnych

Warszawa, (tel. własny). Minister pracy i opieki społecznej wydał rozporządzenie, które zresztą ma być uzgodnione z ministerstwem spraw wewnętrznych, a nakazujące przeprowadzenie ostatecznej likwidacji wszystkich etapów repatrjacyjnych z dniem 1 lipca.

KALENDARZYK GIEŁDOWY

ZEZWOLENIE NA NOWE EMISJE.

„AZOT" SPÓŁKA AKCYJNA. Zezwolenie na powiększenie kapitału akcyjnego o mkp. 56 miljonów tj. do mkp. 112 miljonów drogą V emisji 400.000 nowych sztuk akcji po mkp. 140. Pierwszeństwo do nabycia 200.000 sztuk służy dawnym akcjonarjuszom w stosunku na 2 stare 1 nowa po 0.75 złotych i 100.000 sztuk w stosunku na 4 stare 1 nowa po 1.5 złotych. Sztuk 10917 po kursie emisyjnym 0.75 złotych obejmuje Skarb Państwa, 20.000 sztuk po kursie 0.75 złotych banki konsorcjalne, finansujące „Azot" i 69.083 sztuk po kursie nie niżej 1.5 złotych repartycji dokona Rada zawiadowcza według swego uznania.

Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego we Lwowie. Zezwolenie na powiększenie kapitału akcyjnego o mkp. 150 miljonów tj. do kwoty mkp. 500 miljonów drogą VI emisji 750.000 sztuk akcyj po mkp. 200 po kursie emisyjnym 0.2 złote.

PODWYŻSZENIA KAPITAŁU AKCYJNEGO:

Towarzystwo ubezpieczeń „Silesia" w Bielsku. Powiększenie kapitału akc. z kwoty 20 miljonów o mkp. 480 miljonów tj. na mkp. 500 miljonów, drogą II emisji 480.000 sztuk nowych akcji po mkp. tysiąc. Za 1 stare 24 nowe po kursie emisyjnym mkp. 3000 plus 144 procent odsetek od 1 stycznia br. Subskrypcja do 20 marca br. w Śląskim Banku Eskontowym w Bielsku, Krakowie, Cieszynie i Skoczowie.

Życie gospodarcze

SPRZEDAŻ GOSPODARCZYCH OBJEKTÓW PAŃSTWOWYCH. W związku z uchwałą Komitetu ekonomicznego o konieczności częściowego spieniężenia gospodarczych objektów państwowych rząd zamierza zlikwidować udział państwowy w spółce akcyjnej Międzymiastowe Gazociągi.

POŻYCZKI DOLAROWE. Skutkiem zniesienia ograniczeń dewizowych, rozwinęły się ożywione operacje pożyczkowe w walucie dolarowej. Stopy procentowe poruszają się w granicach do pięciu od sta miesięcznie.

EKSPORT JAJ. W dniu onegdajszym specjalna komisja Min. Przemysłu i handlu dokonała otworzenia ofert, zgłoszonych przez firmy eksportowe na tegoroczny kontyngent jaj. Szczegóły wniosków co do podziału kontyngentu są w tej chwili w opracowaniu. Złożono o[illegible] przeszło 50. Opłaty wahają się od 150 do 15 szterlingów od wagonu. Zgłoszone oferty prawie w całości pokrywają kontyngent. W najbliższych dniach Główny Urząd Przywozu i Wywozu otrzyma materjał ofertowy wraz z planem podziału do wykonania. W związku z powyższym dowiadujemy się, że Min. Skarbu przewiduje wpływ z opłat eksportowych od jaj w miesiącu marcu r. b. w łącznej wysokości około 750.000 dolarów.

KRYZYS W PRZEMYŚLE OBUWIOWYM. W ostatnich czasach nastąpił w przemyśle obuwiowym w Polsce silny kryzys, który zagraża dalszej egzystencji tej gałęzi przemysłu krajowego. Podobnie jak w przemyśle włókienniczym, ilość dni roboczych i tu oddawna znacznie się zmniejszyła, przeciętnie do 2 dni w tygodniu. Częstokroć zaś praca została zupełnie zawieszona. Między środkami, zmierzającemi do zapobieżenia takiemu stanowi rzeczy, należy zdaniem przemysłu obuwiowego, przeprowadzić jaknajszybciej reformę taryfy celnej.

ROSYJSKIE RUDY ŻELAZNE DLA POLSKI. Przewodniczący południowego trustu metalowego, p. Matrosow, który bawi obecnie w Polsce, zawarł z firmami polskiemi szereg umów na dostawę rosyjskiej rudy. Rosja ma dostarczyć Polsce ogółem południowych rud 3 i pół miljona pudów. Na skutek telegraficznego zamówienia p. Matrosowa, przysłanego do Charkowa, jako siedziby trustu w tych dniach, wysłaną będzie pierwsza partja w ilości 70.000 pudów rudy.

PRODUKCJA WĘGLA W AUSTRJI. (r) W 1923 r. wydobyto w Austrji węgla kamiennego 158.182 tonny i węgla brunatnego 2,658.909 tonn. Według poszczególnych krajów produkcja wynosiła w Dolnej Austrji 329 221 ton, w Górnej Austrji 355,297, w Styrji 1,575.047, Karyntji 85.037, Tyrolu 36.912 i w b. komitatach węgierskich, przyłączonych do Austrji 435.577 tonn. Węgla austrjackiego eksportowano 12.123 tonny, import węgla kamiennego wynosił w ubiegłym roku 3,755.210 tonn węgla brunatnego 865.010 i 403.176 koksu. **Polska** dostarczyła Austrji **2,784.046 tonn** węgla kamiennego, Śląsk 2,273.589 i Zagłębie Dąbrowsko—Krakowskie 510.457, Czechy 663,098, okręg Saary 183.727, Anglja 77.672 i inne państwa 46.667 tonn. Węgla brunatnego sprowadzono z Czech 795.739 tonn i z innych państw 69.271. Koksu importowano z Czech w ilości 279.523 tonn, **z Górnego Śląska 58.082,** z Anglji 32.055 i z innych państw 33.516 tonn. Najwięcej węgla spotrzebował Wiedeń i to w ilości 2,462.669 tonn i Styrja 1,723.374 tonn. Przemysł austrjacki spotrzebował 3,125.418 tonn, koleje 1,947.189, gazownie, elektrownie i wodociągi 1,126,573 i na potrzeby domowe użyto 1,615.600 tonn. Ogólne zapotrzebowanie węgla i koksu wynosiło w ubiegłym roku w Austrji 7,814.780 tonn (w 1922 r. 9,084.945), z czego 64 prc. pokryto węglem importowanym.

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego“. Z Drukarni Ludowej w Krakowie. (Telefon 1310).